

Jan Asplund, Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Yttrande över två redovisningar av regeringsuppdrag gällande gruvavfall

Bakgrund

Malå och Norsjö kommuner har fått möjlighet att lämna synpunkter på de två rubricerade uppdragen. Kommunstyrelsen i Malå har lämnat över ärendet till Miljö- och byggnämnden. Det ena är Naturvårdsverkets redovisning avseende klassificering av gruvavfall (Ärendenr: NV-033008-16). Det andra är Naturvårdsverkets och SGU:s förslag till strategi för hantering av gruvavfall (Ärendenr: NV03195-16 samt SGU 311-888/2016). Sista dag för yttrande är **31 oktober 2018**, varför detta ärende föreslås justeras omedelbart.

Naturvårdsverkets redovisning av regeringens uppdrag avseende klassificering av gruvavfall

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att analysera och förtydliga sin vägledning avseende under vilka förutsättningar utvinningsavfall som uppvisar farliga egenskaper bör klassificeras som farligt avfall samt vilka konsekvenser klassificeringen skulle kunna innebära avseende förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.

Naturvårdsverkets analys har utgått från en undersökning av behov av en förtydligad vägledning utifrån ett tillsynsmyndighetsperspektiv, med utgångspunkt från den långsiktiga miljörisken med aktuell tillämpning av befintligt regelverk. De rättsliga förutsättningarna för en förtydligad vägledning utifrån gällande regelverk har också analyserats.

Naturvårdsverket har utrett behovet av vissa förtydliganden och uppdateringar i utvinningsavfallsförordningen.

Naturvårdsverket konstaterar att det saknas kod som klassificerar gråbergsavfall med farliga egenskaper som farligt avfall. Naturvårdsverket rekommenderar att regeringen analyserar och överväger behov av en ändring med tillkommande koder i avfallsförordningens bilaga 4. Om det inte finns någon eller några lämpliga avfallskoder som beskriver ett gruvavfall som farligt avfall utifrån farliga egenskaper, är det inte möjligt att klassificera avfallet som farligt avfall. Naturvårdsverket kan inte ändra på dessa förutsättningar genom att tydliggöra befintlig vägledning om klassificering av farligt avfall.

Naturvårdsverket konstaterar vidare att otillräcklig information om avfallens egenskaper och därmed potentiell risk för framtida miljöskada är en del av ett komplext problem och att det är många faktorer som över tid bidrar till

Postadress

Malå kommun
Miljö- och byggavdelning
Storgatan 13
939 31 Malå

Besöksadress

Storgatan 67 Norsjö
Storgatan 13 Malå

Telefon:

0918-140 00 vx Norsjö
0953-140 00 vx Malå

Internet: www.norsjo.se

www.mala.se

Fax: 0918-141 55
0953 -142 98

Epostadress: fornamn.efternamn@mala.se

utvinningsavfallets farlighet. Att enbart möjliggöra en klassificering av sulfidhaltigt gråberg som farligt avfall är inte tillräckligt. Naturvårdsverket bör därför inleda ett arbete kring vägledning om karaktärisering och hantering enligt utvinningsavfallsförordningen.

Förslag till strategi för hantering av gruvavfall

I det andra uppdraget föreslår Naturvårdsverket och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) på uppdrag av regeringen en strategi för miljömässigt hållbar hantering av gruvavfall.

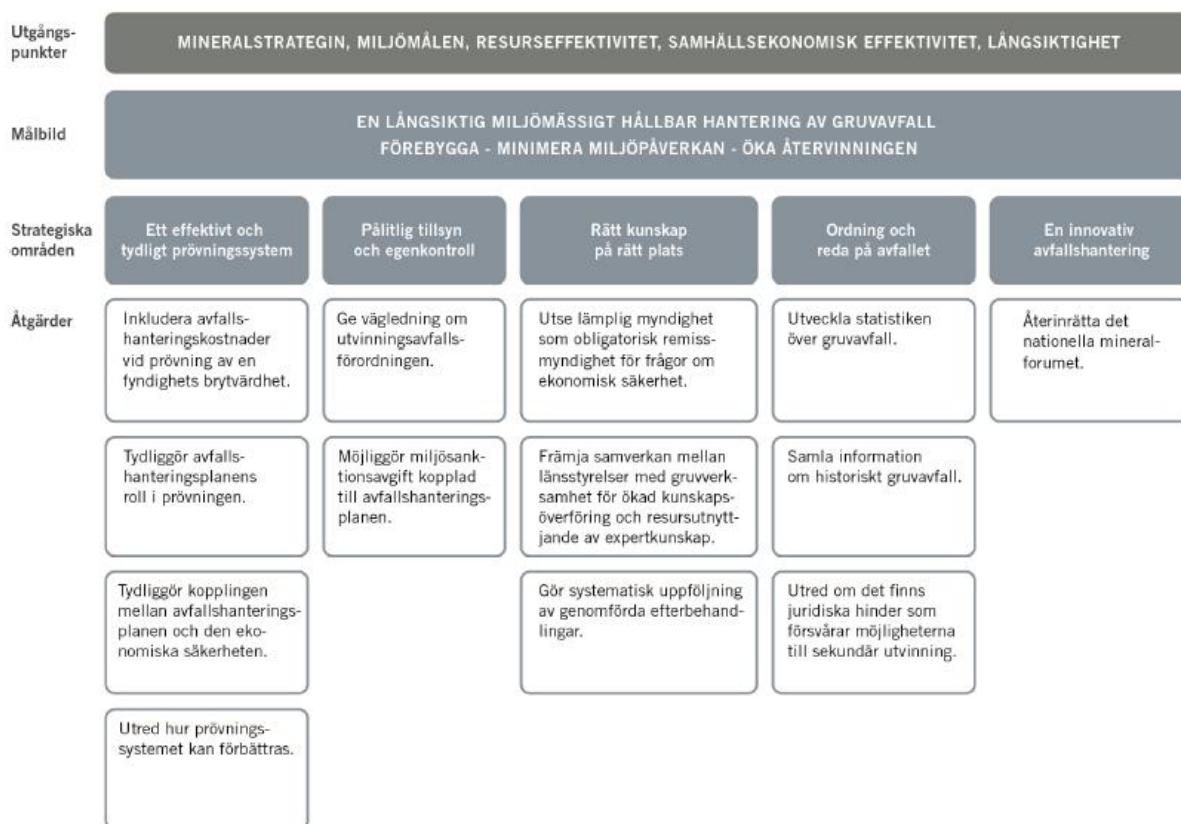
Förslaget till strategi baseras på ett antal utgångspunkter:

- *Sveriges mineralstrategi*
- *Sveriges miljömål*
- *Resurseffektivitet*
- *Samhällsekonomisk effektivitet*
- *Långsiktighet*

Strategin är ett verktyg för att ytterligare förbättra svensk gruvavfallshantering, säkerställa att gällande lagstiftning fungerar och följs, samt att tillräckliga ekonomiska säkerheter ställs för att minimera framtida risker för att saneringskostnader uppkommer för staten.

Strategin innehåller fem strategiska områden som bedöms vara av särskild vikt för att förebygga uppkomst av gruvavfall, minimera miljöpåverkan från gruvavfall och öka återvinningen av gruvavfall. De strategiska områdena handlar om tydliga regelverk, pålitlig tillsyn och egenkontroll, rätt kunskap, ordning och reda på avfallet samt om att stimulera resurseffektivitet och innovation (se figur nedan från sid 12 i rapporten).

FÖRSLAG TILL STRATEGI FÖR HANTERING AV GRUVAVFALL

Figur 1. En strategi för miljömässigt hållbar hantering av gruvavfall.

Inom strategin föreslås att regeringen tillsätter tre statliga utredningar för att utreda:

- hur avfallshanteringsplanernas roll i provningen kan tydliggöras,
- vilken myndighet som är lämplig obligatorisk remissmyndighet för frågor om ekonomisk säkerhet,
- hur provningssystemet kan förbättras.

Naturvårdsverket bör få i uppdrag att:

- utarbeta förslag för att tydliggöra kopplingen mellan avfallshanteringsplanen och den ekonomiska säkerheten,
- utreda och möjliggöra miljöskaktionsavgift kopplat till avfallshanteringsplanerna.

SGU bör få i uppdrag att:

- genomföra systematisk uppföljning av genomförda efterbehandlingsåtgärder i samverkan med Naturvårdsverket, universitet och länsstyrelser,
- samla information om historiskt gruvavfall.

Rapporten innehåller även avsnitt om nuläge för den svenska gruvnäringen, förekomst och hantering av gruvavfall, miljöpåverkan från gruvavfall, styrmedel för gruvavfall och en genomgång av den forskning och utveckling som pågår inom området eller är avslutad.

FÖRSLAG TILL MILJÖ- OCHBYGGNÄMNDEN

Miljö- och byggnämnden har följande synpunkter på Naturvårdsverkets redovisning om klassificering av avfall:

- nämnden utesluter inte att avfallskoderna bör uppdateras så att gråberg kan klassas som farligt avfall efter att det klargjorts vad detta får för praktisk betydelse.
- Nämnden anser att avfallshanteringsplanernas roll i avfallshanteringen inom branschen bör stärkas som verktyg för både verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet. Höjd status på dessa och bättre kunskap/erfarenhet avseende utvinningsavfallsförordningens krav är ett sätt att få till en bättre miljömässig avfallshantering inom branschen. Krav bör ställas på bättre karakterisering av gråberg och anrikningssand för att verksamhetsutövaren ska bli bättre på att skilja ut avfall med farliga ämnen eller vittringsbenäget, potentiellt syrabildande avfall. Detta i kombination med egenkontroll, förbättrad operativ tillsyn och möjliggörande av miljöstraff bör leda till en förbättrad avfallshantering med ökade möjligheter till återvinning.
- En tydlig vägledning om utvinningsavfallsförordningens bestämmelser om avfallshanteringsplaner är ett bra sätt att ut miljösynpunkt förbättra avfallshantering inom branschen.

Miljö- och byggnämnden har följande synpunkter på Naturvårdsverkets och SGUs förslag till strategi för hantering av gruvavfall:

Nämnden anser att förslaget till strategi har bra målbild som harmoniserar med övrig avfallshierarki inom EU d v s förebygga uppkomst av avfall, minimera miljöpåverkan och öka återvinningen. Vidare ett angeläget övergripande mål om att Sverige ska fortsätta vara en stark gruvnation och samtidigt ett föredöme när det gäller miljömässigt hållbar hantering av gruvavfall.

Vidare att strategin tar upp många bra förbättringsområden vad gäller hanteringen av gruvavfall och instämmer med strategin i huvudsak. Några förslag anses mer angelägna än andra såsom:

- för att kunna minimera miljöpåverkan och öka återvinningen krävs bättre kunskap om avfallens egenskaper (bl a bättre karakterisering av gråberg och anrikningssand för att kunna skilja ut avfall med farliga ämnen eller vittringsbenäget, potentiellt syrabildande avfall). Förslaget om en tydlig vägledning om utvinningsavfallsförordningen och att höja statusen/kraven på verksamheternas avfallshanteringsplaner är i det sammanhanget viktiga grundförutsättningar för framgång. Miljöstraffavgift kan med fördel kopplas till kraveerfarenhet m a p avfallshanteringsplaner.
- att få in avfallshanteringsplaner tidigare i prövningsprocessen, tydliggöra dess roll i prövningen är också viktigt inte minst för att

kunna genomföra förslaget att inkludera avfallshanteringskostnader vid prövningen av en fyndighets brytvärdhet. Detta medför även ett tydliggörande av kopplingen mellan den ekonomiska säkerheten och avfallshanteringsplanen. På så sätt bör en del konkurser, miljöproblem och skattefinansierade saneringsbekymmer kunna förebyggas.

Nämnden konstaterar att SGU och Naturvårdsverket har olika uppfattning om behovet att förbättra provningssystemet.

Jan Asplund, miljö- och hälsoskyddsinspektör

Bilaga

Beslutsexpediering

- Word- och pdf-format via e-post till: Miljö- och energidepartementet, m.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till stina.andersson@regeringskansliet.se . Ange diariernr: M2018/01984/Ke och remissinstansens namn i ämnesraden.